

Pericopa Ki Tisa: Ce era scris pe cele două table? [anul 5780]

Aceasta este o întrebare ciudată luând în considerație că este scris chiar în Tora în Exodul 34:28: "[Și a scris pe table cuvintele legământului, cele zece lucruri \(porunci\)](#)". Și dacă ne uităm la toate tablourile și gravurile din sinagogă vedem același lucru: pe prima tablă sunt scrise pe scurt primele cinci porunci: (*Eu sunt - Să nu ai - Să nu iei - Amintește - Cinstește*) și celelalte cinci pe tabla a doua (*Să nu ucizi - Să nu preacurvești - Să nu furi - Să nu mărturisești strâmb - Să nu poftești*). Forma acesta există deja de sute de ani și vine probabil din Midrașim de Agada.

Împărțirea acesta apare deja în cele mai vechi Midrașuri, datate în antichitate. De exemplu în Mechilta de Rabi Yișmael scrie: "Cum au fost date cele zece porunci? Cinci pe o tablă și cinci pe cealaltă. Scrie "Eu sunt..." și în fața lui "Să nu ucizi"... așa spunea Rabi Hanina ben Gamliel iar înțelepții spuneau zece pe o tablă și zece pe cealaltă".

Ceea ce spun aici înțelepții este că cele zece porunci s-au dat în două exemplare. Așa apare și în Midraș Șmot Raba în numele a doi Amoraim (înțelepții care au contribuit la scrierea Talmudului după ce s-a finalizat Mișna în jurul anului 200 e.n., între anii 200-500 în Ereț Yisrael și Bavel): Rabi Yehuda (5 porunci pe fiecare tablă) și Rabi Nehemia (10 porunci pe fiecare tablă). Problema este că nu ni s-au dat nici un fel de explicații cu privire la această manieră de a împărți cele zece porunci.

Ca să înțelegem unde se ascunde partea de draș, de legendă, și unde partea de pșat, de înțelegerea cuvânt cu cuvânt, trebuie să privim aspectele istorice ale perioadei. Prima presupunere trebuie să fie aceea că este vorba despre un pact între Domnul și poporul Israel, iar tablele sunt un fel de contract între cele două părți. La semnarea oricărui contract se obișnuiește să se pregătească două copii, câte una pentru fiecare parte. Un exemplu este pactul încheiat în 1270 î.e.n. între faraonul Egiptului Raamses III și regele Anatoliei (regatul Het) Hatusiliș III. Fiecare copie a contractului s-a găsit la fiecare din ei acasă: una în Egipt și a doua în capitala Het în Turcia Orientală.

Nu este exagerat să ne imaginăm că și în pactul de pe Muntele Sinai era posibil să fi fost două copii: una la Kadoș Baruch Hu și una la Israel. Asta ne poate explica de ce nu a fost de ajuns o singură tablă și era nevoie de două. Bineînțeles că tabla lui Hakadoș Baruch Hu trebuia pusă unde se afla Șhina, adică în aron hakodeș care se făcuse special pentru asta: "Și vei pune în Chivot Mărturia pe care ți-o voi da". (Șmot/ Exodul 25:16). Puțin mai încolo scrie: "Și a pus Mărturia în Chivot". (Exodul 40:20). *Mărturia מדות edut*, este o prescurtare de la *Tablele Mărturiei* (Exodul 31:18). Ele se mai numesc și *Cele două table ale Legământului* (Deuteronom 9:15).

Întrebarea este ce s-a întâmplat cu tabla Israelului. Pentru asta trebuie să înțelegem un obicei din lumea antică (și nu numai), în legătură cu felul cum se încheia un contract între doi parteneri inegali sub raportul forței (economice, militare, politice etc.). Partenerul inferior, vasalul, pune copia contractului său în "Casa lui Dumnezeu", adică în templul zeului lui. Vasalul trebuia să jure în numele "regelui său". Punerea documentului într-un loc sfânt întărea

simțul responsabilității în fața domnitorului. În afară de asta, acest fapt întărește nota de sfințenie a înțelegerii, de exemplu pactul între Lavan și Iacov în Geneza 31:53: "D-zeul lui Avraam și dumnezeul lui Nahor vor judeca între noi". În cazul în care una din părți va rupe alianța. Din cauză că Israel erau în inferioritate, vasali față de HaȘem, au pus și copia lor în Aron Hakodeș, după cum ne este scris în 1 Regi 8:9: "Nu erau în Chivot decât cele două table de piatră pe care le-a pus acolo Moșe la Horev când a încheiat Domnul [legământul] cu fiii lui Israel la ieșirea lor din Țara Egiptului".

Din toate acestea putem trage concluzia că au fost două table identice, pe fiecare fiind scrise cele zece porunci. Și încă o concluzie este aceea că tradiția cu două table și pe fiecare câte cinci porunci a apărut în urma midrașului de mai sus. Tradiția asta a fost unică și în arta evreiască, căreia îi datorăm imagini sugestive ale faptelor de viață din trecut și este până astăzi unica recunoscută, cu toate că ea nu se potrivește nici cu obiceiurile de viață cotidiană antice și nici cu logica juridică de atunci.